

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์และศึกษาความหมายของเนื้อหารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ (2532-2534)" ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักในการศึกษาเนื้อหาและวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมที่เสนอทางสื่อโทรทัศน์ รวมทั้งได้ศึกษาแนวทางในการผลิตและปัจจัยที่มีผลต่อรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ด้วย สำหรับผลการวิเคราะห์ที่ได้เสนอไปแล้วนั้น ได้นำมาสู่ข้อสรุปดังประเด็นต่อไปนี้

1. พัฒนาการของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมในปี 2532-2534
2. วาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อม
3. ความสอดคล้องระหว่างรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมกับสภาพสังคม
4. การสร้าง ความหมายของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อม

พัฒนาการของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมในปี 2532-2534

เนื่องในปี พ.ศ. 2532-2534 รัฐบาลได้กำหนดเป็นปีแห่งการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น พบว่ารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทั้ง 6 รายการมีพัฒนาการอยู่ 2 ประเภท คือ

1. พัฒนาการในด้านปริมาณของรายการ
2. พัฒนาการในด้านคุณภาพของรายการ

ในด้านปริมาณของรายการนั้น จะเห็นได้ว่ามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ กล่าวคือ ก่อนปี 2532 จะมีเพียงสัปดาห์ละรายการเท่านั้น ซึ่งจากรายการที่นำมาศึกษาก็มีผู้ผลิตเพียงรายเดียว ที่เริ่มผลิตในปี 2532 และใช้ชื่อว่า "สารคดีพิทักษ์" ในปี 2533 มีผู้ผลิตรายการเพิ่มขึ้นอีก 3 รายการ และปี 2534 ก็มีผู้ผลิตเพิ่มอีก 2 รายการ แม้ในปี 2535 รายการบางรายการจะเลิกผลิตไปแล้ว แต่ก็ยังมีผู้ผลิตรายการประเภทนี้ออกมาเรื่อย ๆ มีทั้งรายการสารคดีสั้นและรายการสารคดียาว นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติก็ได้มีความตื่นตัวในเรื่องนี้ และมีความประสงค์ที่จะเป็นผู้ปฏิบัติรายการสารคดีสิ่งแวดล้อม หรือต้องการลงโฆษณาในรายการเป็นจำนวนมาก

สำหรับในด้านคุณภาพของราชการนั้น มีพัฒนาการสูง โดยที่มีการพัฒนาทั้งในเรื่องเนื้อหา วิธีการแก้ไขปัญหา และรูปแบบการนำเสนอ กล่าวคือ พัฒนาการในด้านเนื้อหาจะเปลี่ยนไปตามสภาพสังคมด้วย เช่น ในปี 2533 ราชการฟ้าสีครามได้เสนอเรื่องพวงชักฟอก เมื่อใช้ชักล้างแล้ว เมื่อเททิ้งก็ทำให้น้ำในแม่น้ำลำคลองเน่าเสีย ส่วนในปี 2534 ก็มีการเสนอเรื่องพวงชักฟอก เช่นกัน 2 ตอน แต่เนื้อหาได้เปลี่ยนไปสารเคมีที่เติมลงในพวงชักฟอกให้สามารถสลายตัวได้ และไม่ทำให้น้ำเสีย นอกจากนี้ในปี 2533 ก็เสนอแต่เรื่องต้นไม้ ส่วนในปี 2534 ได้มีการเสนอเรื่องป่าไม้ด้วย สำหรับรายการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมในปี 2532-2533 ไม่เคยเสนอเรื่องสารพิษเลย แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์สารเคมีในโกดังของการท่าเรือเกิดระเบิดขึ้น ทางราชการได้เสนอเรื่องนี้ 2 ตอนด้วยกัน รวมทั้งมีการนำเสนอความคิดเห็นใหม่ของกลุ่มสิ่งแวดล้อม 3 ท่าน ซึ่งได้แก่ ดร.ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ อ.สุริชัย หวันแก้ว และ ศรีสุวรรณ ควรขจร ในเรื่องทักษะชาวบ้านกับส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ซึ่งนับว่าเป็นมิติใหม่อันหนึ่งในการพัฒนาแบบใหม่ (การพัฒนาแบบยั่งยืน)

วิธีการแก้ไขปัญหของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมได้มีพัฒนาการด้วย กล่าวคือ รายการฟ้าสีครามในปี 2533 เสนอวิธีแก้ไขปัญหที่จัดอยู่ในกลุ่มรณรงค์ทางสิ่งแวดล้อมเกือบทุกตอน แต่ในปี 2534 กลุ่มวาทกรรมมีความหลากหลายขึ้น สามารถจัดอยู่ในกลุ่มอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มรณรงค์ทางสิ่งแวดล้อมหลายตอนด้วยกัน ส่วนรายการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมก็มีพัฒนาการในเรื่องนี้ เช่นกัน คือ ในปี 2534 มีการเสนอวิธีแก้ไขปัญหที่จัดอยู่ในกลุ่มเปลี่ยนระบบมากกว่าปีก่อน ๆ เป็นจำนวนมาก

ในด้านรูปแบบการนำเสนอของรายการฟ้าสีคราม และรายการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม มีพัฒนาการที่ดีขึ้นเช่นกัน กล่าวคือ รายการฟ้าสีครามในปีแรกไม่มีผู้ให้สัมภาษณ์เลย แต่ในปีที่สองมีผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย ส่วนรายการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมมีการสัมภาษณ์ทุกปี แต่ต่างกันที่บุคคลที่ให้สัมภาษณ์ โดยในปีแรกเป็นเจ้าของหน้าทีของรัฐบาลแทบทุกคน ในปีที่สองเป็นเจ้าของหน้าทีของรัฐและนักวิชาการเฉพาะสาขา ซึ่งมักเป็นอาจารย์จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนในปีที่ 3 เป็นกลุ่มประชาชนในท้องถิ่นและกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนมากกว่า

จะเห็นได้ว่ารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพของรายการ และมีแนวโน้มที่รายการประเภทนี้จะมีผู้ผลิตไปเรื่อย ๆ รวมทั้งพัฒนาในด้านคุณภาพได้ดียิ่งขึ้น

วาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อม

จากการที่ผู้วิจัยได้แบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์วิธีแก้ไขปัญหาที่รายการสารคดีสิ่งแวดล้อมเสนอ เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มรณรงค์ทางสิ่งแวดล้อม กลุ่มปฏิรูป และกลุ่มเปลี่ยนระบบ ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวได้เสนอไว้ในบทที่ 5 ซึ่งผลสรุปก็คือ รายการสารคดีสิ่งแวดล้อมวิธีแก้ไขปัญหที่จัดอยู่ในกลุ่มรณรงค์ทางสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ส่วนรายการสารคดีเสนอวิธีแก้ไขปัญหที่จัดอยู่ในกลุ่มปฏิรูปและกลุ่มเปลี่ยนระบบมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าข้อแตกต่างดังกล่าวมีสาเหตุมาจาก

1. **ผู้อุปถัมภ์รายการ** ดังที่กล่าวแล้วว่าผู้อุปถัมภ์รายการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการตั้งแต่แรกเริ่ม โดยเป็นผู้กำหนดความยาวของรายการ แนวเนื้อหาและแนวในการนำเสนอ รวมทั้งจะกำหนดด้วยว่าอยากให้รายการที่ตนเป็นผู้อุปถัมภ์ ช่วยรณรงค์ให้แก้ไขปัญหสิ่งแวดล้อมในแนวใดด้วย

2. **งบประมาณ** รายการสารคดีสั้นจะมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณสูง ซึ่งในการที่จะเสาะแสวงหาข้อมูลและวิธีแก้ไขปัญหที่แตกต่างจากที่เราพบทุกวัน จะต้องใช้งบประมาณสูง เช่น ปัญหสิ่งแวดล้อมที่เราพบทุกวัน คือ ปัญหามลพิษ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวและหาข้อมูลได้ง่าย ใช้เงินทุนไม่สูงนัก แต่ถ้าต้องการเสนอเรื่องเกี่ยวกับการรักษาป่าของชาวบ้าน พิธีกรรมและความเชื่อของชาวชนบทที่มีต่อธรรมชาติก็ต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูง ซึ่งต้องมีการสำรวจข้อมูลใหม่ ต้องเดินทางไกล และต้องใช้เวลานาน

3. **ความยาวของรายการ** ในประเด็นนี้เป็นผลมาจากผู้อุปถัมภ์รายการ ที่เป็นผู้กำหนดความยาวของรายการ ซึ่งรายการสารคดีสั้นจะเสนอวิธีแก้ไขปัญหที่จัดอยู่ในกลุ่มเปลี่ยนระบบได้ยากมาก กล่าวคือ การเสนอวิธีการแก้ไขปัญหที่จัดอยู่ในกลุ่มเปลี่ยนระบบนั้น ในบางเรื่องต้องอธิบายอย่างละเอียด เพราะเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้ชม ดังนั้นจะต้องใช้เวลามาก หรือถ้าเป็นการเสนอถึงการดำรงชีวิตท่ามกลางธรรมชาติและพิธีกรรม ความเชื่อ ที่ชาวบ้านมีต่อสิ่งแวดล้อมก็มีรายละเอียดมาก ต้องใช้เวลามากอีกเช่นกัน ซึ่งถ้าเป็นการแก้ไขในระบบรณรงค์ทางสิ่งแวดล้อม และกลุ่มปฏิรูปแล้ว เพียงแค่บอก 2-3 ประโยคผู้ชมก็เข้าใจและสามารถปฏิบัติตามได้ง่าย

4. **ทัศนคติของผู้ผลิต** ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง กล่าวคือผู้ผลิตรายการสารคดีสั้นทั้ง 3 รายการ มีความเห็นว่าสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา เช่น ปัญหา น้ำเสีย ปัญหาอากาศเสีย เป็นต้น และธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ แม่น้ำ เป็นต้น ส่วนความเห็นในการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะให้คนเป็นผู้ที่ช่วยแก้ไขปัญหา ในขณะที่ผู้ผลิตรายการสารคดียาวเห็นว่า สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ต้องเคารพ และเป็นความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต และความเห็นที่มีต่อการแก้ไขปัญหาคือ ความคิดเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดในการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ คุณวีระวัฒน์ พัฒนเจริญ ซึ่งเป็นผู้เขียนบทรายการสารคดีนี้ เห็นว่าเราจะต้องมองภาพรวมในเรื่องสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา และเห็นว่าควรรใช้ระบบนิเวศพัฒนา

จากที่ได้กล่าวมาเกี่ยวกับทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อมทั้งหมดนี้ สามารถทำให้เข้าใจในเรื่องการแก้ไขปัญหาสีสิ่งแวดล้อม ที่แต่ละรายการนำเสนอได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ ทัศนคติของผู้ผลิตก็จะสะท้อนออกมาให้เห็นในวิธีการแก้ไขปัญหาคือ

วาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกัน ด้วยสาเหตุหลายประการ โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาโดยแบ่งเป็นประเภทรายการสารคดีสั้นและรายการสารคดียาว ทำให้มองเห็นได้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้วาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมที่ทางรายการเสนอนั้น บางวาทกรรมก็เป็นวิธีแก้ไขที่ดี สามารถมีการแก้ไขปัญหาคือตามข้อเสนอไว้ได้ แต่บางวาทกรรมที่เสนอเมื่อปฏิบัติตามวิธีแก้ปัญหานั้น ก็ไม่สามารถแก้ปัญหานั้นได้อย่างจริงจัง ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างในกรณีรายการป่าไม้ ที่มีผู้เสนอวิธีแก้ไขไว้มากมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

กลุ่มณรงค์ทางสิ่งแวดล้อม ตอนปลูกต้นไม้รอบบ้าน ซึ่งมีเนื้อหาและวิธีแก้ไขปัญหาดังนี้ "ท่านผู้ชมครับ ทุกวันนี้เราพูดถึงเรื่องการปลูกต้นไม้มากขึ้น ความเป็นห่วงของคนไทยที่มีต่อทรัพยากรป่าไม้ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง การประสานสามัคคีของคนไทยจากอาชีพต่าง ๆ กัน บังชี้อาชีพต่าง ๆ กัน บังชื่อนาคตที่มีความหวัง ถ้าหากท่านอยากจะมีส่วนร่วมบ้าง ก็อาจจะเริ่มด้วยการปลูกต้นไม้รอบ ๆ บ้านของท่าน จะปลูกต้นอะไรก็ได้ตามความเหมาะสม แต่ถ้าเป็นไม้ที่ให้ประโยชน์หลาย ๆ อย่างก็จะยิ่งดี การที่ท่านปลูกต้นไม้รอบบ้าน ก็จะทำให้บ้านของท่านเกิดความร่มเย็นเมื่อทุก ๆ บ้านมีความร่มเย็น หมู่บ้านก็จะเกิดความร่มเย็นไปด้วย และก็จะมีผลต่อเนื่องไปจนถึงระดับประเทศ ฝนตกแล้ว มาปลูกต้นไม้กันดีกว่านะคะ"

กลุ่มปฏิรูป ตอนป่าตะวันตก ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นผลสำเร็จ สำหรับความเคลื่อนไหวในการรักษาป่าผืนนี้คือ "ในระหว่าง เดือนเมษายน ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2529 นายไพโรจน์ สุวรรณกร ซึ่งขณะนั้นดำรง ตำแหน่งเป็นรองอธิบดีกรมป่าไม้ฝ่ายปราบปราม ได้จัดให้นิตฉนวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์ 6 คน เข้าไปสำรวจทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และประชากรในบริเวณป่ารอยต่อ 5 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เดือนกันยายน พ.ศ.2529 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีคำสั่ง ให้กรมป่าไม้ทำการสำรวจป่าบริเวณเขาตะกรุม เพื่อเตรียมประกาศจัดตั้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ ป่าและผลการสำรวจสรุปว่า พื้นที่ป่าดังกล่าวมีสภาพอุดมสมบูรณ์ มีภูมิประเทศที่สวยงาม และมี สัตว์ป่าชุกชุม สมควรประกาศให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าต่อไป ในปี พ.ศ.2530 กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ก็ได้มีคำสั่งจัดตั้งกองอำนวยการศูนย์พิทักษ์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัดขึ้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 กรมป่าไม้ได้จัดตั้งสำนักงานโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่ป่า รอยต่อ 5 จังหวัดขึ้น โดยให้นายมงคล พิมพ์พันธ์ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เป็นหัวหน้าสำนักงานโครงการ โครงการนี้มีระยะเวลา 5 ปี เพื่อดำเนินการตั้งหน่วยพิทักษ์ป่า ขึ้น 10 หน่วย ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อฟื้นฟูสภาพป่า กำหนดขอบเขตพื้นที่เพื่อ ประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ซึ่งในการนี้ได้เสนอให้ผนวกพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ส่วนที่ อยู่นอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ให้เป็นส่วนหนึ่งของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ภายในปี พ.ศ. 2534 นี้"

กลุ่มเปลี่ยนระบบ ตอนคนภูเขา ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการปกป้องรักษาแหล่งน้ำของ ชาวเขาเผ่าอาข่า โดยมีความเชื่อและพิธีกรรมเพื่อรักษาแหล่งน้ำ แต่เมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง พิธีกรรมความเชื่อที่เปรียบเสมือนภูมิปัญญาของชุมชน ก็เริ่มถูกกลืนเลือนไปเพราะถูกมองว่า เป็นเพียงสิ่งเล็กๆ ซึ่งดูเหมือนไร้สาระ แต่สิ่งเดียวกันก็เป็นหนทางในการรักษาที่เป็นไปได้ มานานแล้ว "ทุกที่ ๆ มีแหล่งน้ำ คนกะเหรี่ยงเชื่อว่ามีนาท้ออาศัยอยู่ นาท้อคือผู้ปกป้องรักษาน้ำ และให้น้ำ หากใครเข้าไปทำลายต้นน้ำ ผู้นี้จะถูกลงโทษเพราะคนกะเหรี่ยงเชื่อว่า นาท้อจะทำให้ เกิดอาการเจ็บป่วย.....คนกะเหรี่ยงเข้าใจความลับของธรรมชาติว่า ป่าคือแหล่งกำเนิดของ ต้นน้ำลำธารได้เป็นอย่างดี บรรพบุรุษของพวกเขาได้กำหนดกฎเกณฑ์ ที่แฝงเร้นไปด้วยการอนุรักษ์ป่าไว้อย่างแยบยล เด็กเกิดใหม่ในหมู่บ้าน จะต้องนำสายสะดือใส่กระบอกไม้ไผ่ เพื่อไปผูกไว้กับต้นไม้ใหญ่ในบริเวณหมู่บ้าน โดยห้ามตัดฟันต้นไม้นั้นเป็นอันขาด เสมือนสื่อแสดงความสัมพันธ์ ระหว่างคนกับต้นไม้ การเติบโตของต้นไม้คือการเติบโตของมนุษย์ต่อไปในอนาคต.....อาที่โคเม หมายถึงป่าหัวใจน้ำ หนึ่งในต้นกำเนิดของต้นน้ำที่คนกะเหรี่ยงเชื่อว่ามีผีน้ำ เป็นบริเวณที่รวมความ

ชุ่มชื้นของป่าดิบจะมีความชื้นสูง เป็นเสมือนตาน้ำที่กำเนิดสายน้ำให้กับชุมชน..... ในขณะที่ชาวเขาเผ่ากระเหรี่ยงมีทากที่โคเม ชาวเขาค้ออีกเผ่าหนึ่ง คือ อะชาก็มีล่อเขาหรือบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งเคารพที่มีค่าสูงสุดในชีวิตเช่นกัน..... ล่อเขาจะถูกยกให้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของพิธีกรรมและเป็นเขตหวงห้ามที่ชุมชนจะต้องปกป้องรักษา ประเพณีโล้ชิงช้า พิธีกรรมเพื่อแสดงการระลึกถึงเทพธิดาผู้ประทานความสมบูรณ์แก่พืชผลในไร่ พิธีนี้จะทำในช่วงระยะแห่งการรอคอยการเก็บเกี่ยวที่กำลังจะมาถึงในช่วงฤดูฝน น้ำจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์จะเป็นองค์ประกอบสำคัญของพิธี..... เมื่อความเจริญมาพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพของป่า ชีวิตจึงเปลี่ยนแปลงไปหนุ่มสาวจะทิ้งผืนป่าเพื่อแสวงหาชีวิตในตัวเมือง ภูมิปัญญาดั้งเดิมขาดผู้สืบทอด จึงเกิดความพยายามรวมตัวเพื่อระดมความคิดแก้ไขได้เกิดขึ้น ในหมู่บ้านชาวเขารุ่นใหม่ เพราะค่าก็สำคัญในการพิทักษ์ป่าต้นน้ำของตน โดยการนำเอาความเชื่อและเกณฑ์ของบรรพบุรุษกลับคืนมาอีกครั้ง"

จากตัวอย่างในเรื่องวิธีการแก้ไขปัญหาน้ำที่จัดอยู่ในกลุ่ม 3 กลุ่ม จะเห็นได้ว่าการรณรงค์ในการรักษาป่าไม้ของวาทกรรมกลุ่มแรก ซึ่งเป็นของราชการฟ้าสีครามจะไม่ได้ผล คือแม้ประชาชนคนไทยทุกคนช่วยกันปลูกต้นไม้คนละต้น ก็ยังไม่สามารถรักษาป่าเอาไว้ได้ เพราะป่ากับต้นไม้เป็นคนละเรื่องกัน ฉะนั้นวาทกรรมอันนี้จึงไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าถ้ารณรงค์ให้ประชาชนไม่ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้จะเหมาะสมมากกว่า

ในตัวอย่างที่ 2 และ 3 ซึ่งเป็นวาทกรรมในกลุ่มปฏิรูปและกลุ่มเปลี่ยนระบบ จะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการรักษาป่ามากกว่ากลุ่มแรก สำหรับตัวอย่างที่ 2 (ตอนป่าตะวันตก) เป็นมาตรการการจัดการของรัฐบาล ซึ่งอาจจะไม่ได้ผลมากนักเพราะยังมีผู้ที่ลักลอบตัดไม้อยู่ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าก็มีจำนวนน้อย ไม่สามารถสอดส่องดูแลได้อย่างทั่วถึง ส่วนตัวอย่างที่ 3 ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มเปลี่ยนระบบนั้นนับว่าเป็นการแก้ไขระยะยาวและได้ผลที่สุด เพราะชาวบ้านเป็นผู้ดูแลเอง และเป็นการยากที่คนต่างถิ่นจะเข้าไปทำลายป่าต้นน้ำของพวกเขา และที่สำคัญคือชาวบ้านส่วนใหญ่เชื่อเสมอว่าป่าต้นน้ำเป็นแหล่งที่ให้ชีวิตแก่พวกเขา

จากตัวอย่างในเรื่องวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมของป่าไม้ทั้ง 3 ตอน สามารถชี้ให้เห็นว่าผู้ผลิตควรมีความรอบคอบในการเสนอวิธีแก้ไขปัญหาน้ำให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหา ดังตัวอย่างแรกจะทำให้ประชาชนมีการรับรู้ในเรื่องการแก้ปัญหาป่าไม้ที่ผิด โดยประชาชนจะคิดเพียงว่าแค่ช่วยกันปลูกต้นไม้ ก็จะช่วยแก้ปัญหาป่าไม้ได้แล้ว ซึ่งอันที่จริงแล้วประเด็นดังกล่าวไม่ได้ช่วยอะไรเลย แต่กลับเป็นการเพิ่มปัญหามากกว่า

ความสอดคล้องของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมกับสภาพสังคม

ในเรื่องความสอดคล้องของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมกับสภาพสังคมนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ความสอดคล้องของเนื้อหารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมกับสภาพสังคม และ 2) ความสอดคล้องของวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมที่รายการสารคดีสิ่งแวดล้อมเสนอกับสภาพสังคม ดังนี้รายละเอียดต่อไป

1. ความสอดคล้องของเนื้อหารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมกับสภาพสังคม เนื้อหาของรายการทั้ง 6 รายการ มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมเกือบทั้งหมด กล่าวคือ จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมประเทศไทย จากรายการสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย พ.ศ. 2530-2531 และหนังสือเอกสารเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญ ๆ ไว้ในบทที่ 2 แล้วนั้น เมื่อผู้วิจัยนำเนื้อหาของรายการมาเปรียบเทียบกับประเด็นปัญหาดังกล่าว ก็พบว่า เนื้อหาของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ได้เสนอครอบคลุมทุกปัญหา แต่ในบางส่วนของบางปัญหาทางรายการสารคดีไม่ได้เสนอ เช่น ในเรื่องมลพิษทางน้ำ ก็จะมีการเสนอถึงระบบบำบัดน้ำเสีย ว่าที่ใครหรือหน่วยงานใดมีระบบบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพดีบ้าง ซึ่งมีการนำเสนอหลายตอนด้วยกัน แต่ในความจริงแล้ว จากการสำรวจของบริษัท Watson Hawksley (อ้างไว้ในบทที่ 1) พบว่า ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ มีโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 2,200 โรง ที่สร้างน้ำเสียหรือของเสียที่เป็นพิษ แม้ว่าโรงงานที่สร้างน้ำเสียเหล่านี้เกือบทุกแห่งจะมีระบบบำบัดน้ำเสียก็ตาม แต่มีเพียง 60% เท่านั้นที่สามารถบำบัดน้ำเสียให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าประเด็นดังกล่าวไม่มีรายการใดเสนอเลย

2. ความสอดคล้องของวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมที่รายการสารคดีสิ่งแวดล้อมเสนอกับสภาพสังคม วาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมที่รายการแต่ละรายการส่วนใหญ่จะสอดคล้องกับสภาพสังคม โดยเฉพาะสอดคล้องกับสภาพของสังคมเมืองหลวงมาก ซึ่งวิธีแก้ไขปัญหาก็ทางรายการแต่ละรายการมักเป็นข้อเสนอให้ปัจเจกบุคคลปฏิบัติตาม หรือเป็นวิธีแก้ไขปัญหาค่าเงินอยู่และมักเป็นการแก้ไขของรัฐบาล ดังนั้นจึงไม่มีความขัดแย้งเท่าใดนัก แต่มีอยู่ประเด็นหนึ่งที่ผู้วิจัยพบว่าวิธีแก้ไขปัญหามิ่สอดคล้องกับสภาพสังคม กล่าวคือ ในเรื่องของการทิ้งขยะของชาวบ้านที่อยู่ริมแม่น้ำลำคลอง ซึ่งทางกรุงเทพมหานครได้จัดวางถังขยะไว้เป็นจุด ๆ ตามชุมชนริมคลอง และได้ขอความร่วมมือคนในชุมชนนั้น ๆ แยกขยะออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. ขยะที่ขายได้ 2. ขยะที่ไม่เป็นอันตรายและขายไม่ได้ 3. ขยะที่เป็นอันตราย ซึ่งในการที่รายการเสนอเรื่องนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ผลิตคงคาดหวังให้ประชาชนคนอื่น ๆ ทำตามด้วย แต่ในขณะที่แยกกันแล้วเราจะ

เห็นได้ว่ารถเก็บขยะและพนักงานเก็บขยะประเภทนี้และยังคงใช้วิถีของบพเฟ้น อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นดังกล่าวนี้ แม้จะไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมก็ตาม แต่สามารถชี้แนะให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่ารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ มีการนำเสนอเรื่องราวและวิถีแก้ไขปัญหาคือสอดคล้องกับสภาพสังคมเป็นอย่างมาก

การสร้างความหมายของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อม

การสร้างความหมายทางสังคมของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจะวิเคราะห์จากวิถีแก้ไขปัญหาหรือวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อม กับโครงสร้างทางสังคมอันหมายถึงโครงสร้างระบบเศรษฐกิจและการเมือง หรือการพัฒนาประเทศในปัจจุบันนี้ รวมทั้งพิจารณาองค์ประกอบด้านผู้อุปถัมภ์รายการด้วย

อย่างที่ทราบกันแล้วว่ารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมสั้น จะเสนอวิถีแก้ไขปัญหากลุ่มชนชั้นทางสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และกลุ่มปฏิรูปเป็นลำดับรองลงมา ส่วนรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมยาวจะเสนอวิถีแก้ไขปัญหาคือจัดอยู่ในกลุ่มปฏิรูปและกลุ่มเปลี่ยนแปลงระบบมากเท่ากัน ซึ่งหากพิจารณาว่าวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมกับระบบการพัฒนาประเทศ เราจะเห็นได้ว่าวาทกรรมในกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 (กลุ่มชนชั้นทางสิ่งแวดล้อม และกลุ่มปฏิรูป) ไม่ปฏิเสธการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน และเห็นว่าปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขได้ ส่วนวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมกลุ่มที่ 3 มองเห็นว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบการพัฒนาประเทศ โดยที่ต้องพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน

เมื่อนำประเด็นที่กล่าวมาทั้ง 2 ประการมาพิจารณาประกอบกันแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมที่เสนอผ่านสื่อมวลชนนั้น เป็นวาทกรรมที่ไม่ปฏิเสธการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แม้แต่วาทกรรมที่จัดอยู่ในกลุ่มเปลี่ยนแปลงระบบบางตอนก็ตาม กล่าวคือ ถึงรายการเสนอเนื้อหาในเชิงระบบนิเวศวิทยาเป็นภาพของชีวิตคนที่ดำรงอยู่ท่ามกลางธรรมชาติหรือศิลปวัฒนธรรมอันเก่าแก่ อันเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นทางออกที่สำคัญสำหรับผู้ผลิต นั่นคือผู้ผลิตรายการทุกรายการไม่สามารถคัดค้านหรือโต้แย้งระบบการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพราะผู้อุปถัมภ์รายการส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีบทบาทมากในด้านเศรษฐกิจของประเทศ หรือมีมุมมองหรือระบบการพัฒนาเศรษฐกิจในปัจจุบัน

เอื้ออำนวยให้บริการของพวกเขามั่นคงและมีกำไรมาก และมากพอที่จะให้เงินสนับสนุนแก่รายการเหล่านี้ และรายการเหล่านี้ก็ยิ่งส่งผลดีไปยังผู้อุปถัมภ์รายการอีก คือสร้างภาพพจน์ให้แก่บริษัทขายสินค้าได้มากขึ้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และความสัมพันธ์ดังกล่าวจะสะท้อนออกในเนื้อหาและวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการแก้ปัญหาที่ตัวบุคคล และการจัดการแก้ไขปัญหาล้อมของรัฐบาล ซึ่งมีทั้งที่กำลังดำเนินการอยู่และการดำเนินการในอนาคต ดังตัวอย่างที่เห็นได้อย่างชัดเจน คือ

ตอนพลาสติกรายการสิ่งแวดล้อมไทย อุปถัมภ์รายการโดยบริษัทปิโตรเคมีแห่งชาติ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทผลิตเม็ดพลาสติกรายใหญ่รายหนึ่ง ซึ่งในการเสนอเรื่องนี้ย่อมมองพลาสติกในแง่ลบมากไม่ได้ และมีข้อความตอนหนึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของพลาสติกอย่างมาก ดังนี้ "แต่การจะตัดสินว่าพลาสติกคือผู้รักษาหรือผู้ทำลายนั้นไม่่ง่ายนัก ในการประชุมของสมาคมเคมีแห่งอเมริกา ครั้งที่ 200 เมื่อเร็ว ๆ นี้ ดร.เจมส์ คิลเลท แห่งมหาวิทยาลัยโครอนาโด ได้เสนองานวิจัยเกี่ยวกับกระดาษและพลาสติก ซึ่งมีใจความที่น่าสนใจว่า ถ้าหากบรรจุภัณฑ์ทุกชิ้นบนโลกทำจากกระดาษทั้งหมด ประมาณได้ว่าขยะของโลกจะต้องเพิ่มขึ้นถึงปีละ 25 ล้านตันต่อปี ต้องใช้พื้นที่ป่า 162 ล้านเอเคอร์ เพื่อให้กระดาษ 37 ล้านตัน เพื่อนำไปแปรรูปเป็นบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ขณะนี้สภาพแวดล้อมของโลกกำลังถูกทำลายด้วยการตัดไม้ทำลายป่า เรื่องของวัสดุในการทำบรรจุภัณฑ์เป็นเรื่องละเอียดอ่อนยิ่ง แต่แนวทางแก้ไขสภาพแวดล้อมแบบที่ให้เลิกใช้พลาสติกนั้น อาจทำให้เกิดผลเสียต่อระบบนิเวศวิทยาอย่างไม่ตั้งใจก็ได้"

จากข้อความดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการสร้างภาพที่ดีให้แก่พลาสติก โดยทางรายการได้ให้ตัวเลือกเพียง 2 ประการ คือ ถ้ายังใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากกระดาษอยู่ก็จะต้องสูญเสียป่าจำนวนมาก แล้วจึงสร้างขยะเพิ่มขึ้นอีก หรือจะใช้ผลิตภัณฑ์จากพลาสติกที่ไม่ย่อยสลาย ทำให้มีปัญหาในการกำจัด แต่บทสรุปของรายการก็คือ แนวทางแก้ไขสภาพแวดล้อมแบบที่ให้เลิกใช้พลาสติกนั้น อาจทำให้เกิดผลเสียต่อระบบนิเวศวิทยาอย่างไม่ตั้งใจได้ ซึ่งก็หมายถึงว่าไม่ควรเลิกใช้พลาสติกนั่นเอง ดังนั้นเนื้อหาที่เสนอจะเป็นที่वलนธรรมการเลือกใช้พลาสติกให้เหมาะสมว่าจะใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากเทอร์โมพลาสติกหรือเทอร์โมเซทพลาสติก นอกจากนี้แนวทางในการแก้ไขปัญหาก็เน้นที่พฤติกรรมของบุคคล โดยทางรายการได้สัมภาษณ์ คุณประเทือง ทวีสิน ผู้อำนวยการสำนักรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร เรื่องวิธีการกำจัดขยะพลาสติกและข้อเสนอแนะสำหรับประชาชน ซึ่งคุณประเทืองบอกว่า การกำจัดขยะพลาสติกของทางกรุงเทพมหานครในขณะนี้คือ นำไปเผาในเตาเผา ซึ่งก็ยังมีปัญหาคือ ถ้าใช้ความร้อนไม่สูงพอ พลาสติกก็จะหลอมติดกับเตาเผา ส่วนข้อเสนอแนะสำหรับประชาชนคือ ให้นำตะกร้าหรือถุงผ้าไปจ่ายตลอดแทนการใช้

พลาสติก สำหรับวิธีการแก้ไขปัญหาประการอื่นคือ ทางรายการได้กล่าวถึง คุณหญิงชดช้อย โสภณพานิชย์ ผู้ก่อตั้งโครงการดาวพิเศษ แนะนำว่าเราแต่ละคนสามารถจะช่วยกันได้ด้วยการประหยัด เพราะการประหยัดจะช่วยลดขยะที่เราแต่ละคนผลิตขึ้น ท่านพระคุณธรรมธรรมสุนันต์เนกโก ก็ให้คำตอบที่คล้ายคลึงกัน และท่านมั่นใจว่าเราแก้ปัญหาเรื่องมลภาวะได้โดยการพัฒนาให้คนมีคุณธรรมคือ ความสันโดษแทนค่านิยมที่ฟุ่มเฟือย

ผลสรุปเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ ทางรายการพยายามที่จะแสดงให้เห็นว่า เรายังคงต้องพึ่งพาการใช้พลาสติกอยู่ ส่วนแนวทางในการแก้ไขเรื่องนี้นี้ สามารถทำได้ในระดับบุคคล ทางสิ่งแวดล้อมและระดับปฏิรูปเท่านั้น แม้ผู้ผลิตจะต้องการให้คนเลิกใช้ก็ตาม ก็ไม่สามารถที่จะคัดค้านหรือโต้แย้งได้อย่างชัดเจน เพราะผู้ให้เงินทุนเป็นผู้ผลิตพลาสติกนั่นเอง ซึ่งแม้ว่าพลาสติกจะล้นโลกบริษัทผู้ผลิตพลาสติกก็ยังหยุดผลิตไม่ได้ เพราะถ้าเป็นเช่นนั้นผู้ถือหุ้นย่อมไม่ยอม และจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชาติแน่นอน

ในด้านรายการสารคดีสี่ที่ส่วนใหญ่ เป็นการรณรงค์ให้ช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมนั้น เป็นรายการสั้นที่ดูง่ายและมีคนดูเป็นจำนวนมาก ส่วนรายการสารคดียาวจะมีคนดูน้อยกว่า เพราะต้องใช้เวลานาน ดังนั้นวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อมแบบที่ 3 ซึ่งพบมากในรายการสารคดียาว จึงยังไม่ค่อยแพร่หลายกว้างออกไปมากนัก นอกจากนี้รายการสารคดีสี่ยังสามารถออกอากาศในช่วง prime time ได้ เพราะใช้เวลาไม่มากสถานีโทรทัศน์จึงยอมให้ออกอากาศในช่วงนี้ได้ เพราะฉะนั้นจึงสามารถเข้าถึงคนดูได้มากกว่าวาทกรรมทางสิ่งแวดล้อม กลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จึงเป็นที่รู้จักและแพร่หลายมากกว่า จึงดูเหมือนเป็นการตอกย้ำว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมสามารถแก้ไขได้ หากช่วยกันทั้งในระดับบุคคลและนโยบายการจัดการของรัฐบาล ซึ่งมีการพัฒนาประเทศในแบบนี้และดีแล้ว

รายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทางโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทั้งหมดนั้น ในภาพรวมจะเห็นว่าเนื้อหารายการเกือบทั้งหมดผลิตเพื่อเสนอให้คนเมืองดู ซึ่งดูได้จากเรื่องที่น่าสนใจส่วนใหญ่เป็นเรื่องปัญหามลพิษที่พบตามเมืองใหญ่ และที่แน่นอนคือชาวชนบทจะไม่เข้าใจในเรื่องเหล่านี้ เพราะสภาพแวดล้อมของพวกเขาไม่มีขยะ ไม่มีน้ำเสีย หรืออาจจะมีเพียงบางจุดเท่านั้น และไม่มีอากาศเสีย อีกประการหนึ่ง คือคนเมืองจะมองธรรมชาติเป็นเรื่องของสุนทรียภาพ ดูเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และบางรายการได้เสนอภาพของธรรมชาติที่หาดูได้ยากสำหรับคนเมือง เช่น แหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธาร ในขณะที่ชาวชนบทเคยได้เห็นมาแล้วและเห็นเป็นเรื่องธรรมดา แต่ในทางกลับกันชาวชนบทจะมองเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องของการดำรงชีพ เช่น เรื่องฝนแล้ง

ที่คืนทำกิน เป็นต้น ซึ่งเราพบจากรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมได้น้อย

นอกจากเรื่องที่เสนอที่ส่วนใหญ่ผลิตให้คนเมืองดูแล้ว วิธีแก้ไขปัญหาล้วนใหญ่ก็ยิ่งเป็นวิธีแก้ไขสำหรับคนเมือง ซึ่งสิ่งที่คนเมืองจะทำได้คือการแก้ปัญหาในระดับกลุ่มองค์กรทางสิ่งแวดล้อม ส่วนการเรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลง ก็ทำได้เพียงระดับปฏิบัติการ คือ เรียกร้องให้รัฐบาลเข้ามาเป็นผู้จัดการแก้ไขปัญหาเท่านั้น แต่ถ้าเป็นในระดับเปลี่ยนแปลงระบบที่ไม่ใช่เรื่องของวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ซึ่งมีการเสนออยู่บ้างแล้ว คนดูจะยอมรับได้ค่อนข้างยาก เพราะเป็นเรื่องใหม่ และแตกต่างไปจากความนึกคิดที่ได้รับการสั่งสมมาว่าการพัฒนาประเทศแบบนี้คืออยู่แล้ว

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยก็หวังว่ารายการสารคดีสิ่งแวดล้อมจะปรับตัวให้มากกว่านี้ มีรายการสารคดีสั้นเพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ควรเป็นในลักษณะการประชาสัมพันธ์ภาพพจน์ขององค์กร และมีรายการสารคดียาวเพื่อการแก้ไขปัญหาในระยะยาวและถาวร นอกจากนี้รัฐบาลก็น่าที่จะประกาศให้มีปีแห่งการรณรงค์ทางสิ่งแวดล้อมในเรื่องต่าง ๆ เพราะจะเห็นได้ว่าการเป็นปีแห่งการพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีผลทำให้หลาย ๆ ฝ่ายมีความตื่นตัวในเรื่องนี้มากขึ้น รวมทั้งสื่อมวลชนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากงานวิจัยชั้นนี้ศึกษาในด้านเนื้อหาและผู้ส่งสารเท่านั้น ซึ่งยังขาดองค์ประกอบทางด้านผู้รับสาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าการศึกษาด้านผู้รับสารด้วย เพื่อจะได้ทราบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับสารนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่ทางผู้ส่งสารกำหนดไว้หรือไม่ และจะได้ผลเพียงใด หรือเป็นการวิจัยผู้รับสารเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมแต่ละปัญหา ว่าควรจะแก้ปัญหานั้น ๆ ในระดับใด
2. งานวิจัยนี้ได้ศึกษารายการสารคดีสิ่งแวดล้อม เพียงช่วงเดือนมิถุนายน และกรกฎาคมเท่านั้น เพราะฉะนั้นจึงน่าจะมีการศึกษารายการเหล่านี้แบบเจาะลึกทั้งรายการ
3. จากการศึกษาพบว่ารายการสารคดีสั้นมีข้อจำกัดทางด้านเวลา จึงทำให้ไม่สามารถนำเสนอเรื่องในแนวนิวส์วิทฮาได้ ดังนั้นผู้วิจัยมีความเห็นว่ารายการสารคดีสั้นสามารถเสนอเนื้อหาในแนวนิวส์วิทฮาได้เช่นกัน โดยในเรื่อง ๆ หนึ่งอาจทำเป็นตอน ๆ จะสามารถทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในเรื่องนี้ได้ ซึ่งในประเด็นนี้จะได้ผลกับผู้ที่ชมกับผู้ที่ชมเป็นประจำ